

Donner

kracht gegeven worden tot het moment dat hier besloten wordt, voor de gevallen waarover nog niet beslist is. Daar heeft men zelfs geen amendement voor nodig, want ik meen dat in de slotbepaling van deze wet al staat dat de inwerkingtreding van ieder van de artikelen eventueel in de tijd teruggedraaid kan worden.

De heer **Blok** (VVD): Dit is in feite wat ik al een aantal keren in een overleg heb gevraagd aan de minister. De minister lijkt nu een toezegging te doen. Dat waardeer ik. Aanstonds moeten wij nog maar even op de techniek daarvan ingaan. Toch is het achteraf jammer dat dit niet een paar maanden geleden, toen ik daar ook al een paar keer om vroeg, is gebeurd. Ik stel de minister voor dat hij ons op papier zijn voorstel doet toekomen. Daaruit zal duidelijk worden of er al of niet een wetswijziging nodig is. Wij kunnen ons daar dan nog voor de stemming over buigen. Afhankelijk van het voorstel van de minister zal ik mijn amendement wijzigen of ongewijzigd handhaven.

Minister **Donner**: Ja.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat er geen behoefte bestaat aan een tweede termijn. Ik dank de minister voor zijn beantwoording.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 13.40 uur tot 14.00 uur geschorst.

Aan de orde is het **spoeddebat** over **criminelen die vanuit de gevangenis leiding blijven geven aan criminele organisaties**.

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Het hoofd van de Dienst Nationale Recherche is naar buiten getreden met de mededeling dat zijn dienst een onderzoek heeft ingesteld naar de communicatie van belangrijke gedetineerde criminelen. Uit de resultaten van dat onderzoek leidt de Dienst Nationale Recherche af dat gedetineerde kopstukken van de Nederlandse onderwereld, ook vanuit hun cel – en ikzelf zou zeggen zelfs vanuit hun cel – nog hun criminele organisaties kunnen blijven leiden en dat feitelijk ook doen. Het hoofd van de Dienst Nationale Recherche, dus niet zomaar een of andere rechercheur maar de eindverantwoordelijke van deze belangrijke politiedienst, spreekt in dit verband van een zorgwekkende situatie. Als dat allemaal klopt, is dat inderdaad een zorgwekkende situatie. Daarom wil ik de staatssecretaris van Justitie, die verantwoordelijk is voor de gang van zaken in onze gevangenissen, hierover een aantal vragen stellen.

Ik mag toch aannemen dat het bericht in de krant van zaterdag jongstleden hierover voor de staatssecretaris geen verrassing was. Was zij al langer op de hoogte van dit onderzoek? Is het onderzoek ingesteld op haar instigatie of met haar medeweten? Wat was de aanleiding voor dit onderzoek en hoe is het uitgevoerd? Wat kan de staatssecretaris ons vertellen over de bevindingen van dit onderzoek? Wij willen natuurlijk graag iets meer weten dan wat er in de krant over staat. En hoe waardeert zij de bevindingen van het onderzoek? Ziet zij

in de resultaten van het onderzoek aanleiding voor stappen? Zo ja, welke stappen overweegt zij dan en hecht zij urgentie aan dit probleem? En, ten slotte, staat naar haar mening iets rechtens of feitelijk in de weg om deze zware criminelen zodanig te isoleren of te belemmeren in hun contacten met de wereld buiten de gevangenis, dat het voor hen effectief onmogelijk wordt gemaakt om leiding te geven aan criminele organisaties en activiteiten? En als daaraan zaken in de weg staan, wat is dat dan?

Wij sluiten criminelen, en zeker zware criminelen, toch op in de gevangenis om te bereiken dat aan hun misdaden een eind komt? De Partij voor de Vrijheid ziet dit in ieder geval als een hoofddoel van de vrijheidsstraf. Beteugeling van de misdaad, beëindiging van de mogelijkheid om misdrijven te plegen, beëindiging van de mogelijkheid om slachtoffers te maken; dat is waar onze partij voor staat. Het is absoluut onduelbaar dat zware criminelen vanuit de gevangenis hun misdadig handelen gewoon voortzetten. En het is zeker onduelbaar dat zij daartoe de gelegenheid hebben. Ik wil graag weten of de staatssecretaris dit ook zo ziet: dat het onmogelijk moet worden gemaakt dat zware criminelen vanuit de gevangenis leiding of sturing blijven geven aan criminele organisaties en misdadige activiteiten. Graag een uitvoerige reactie van de staatssecretaris. Ziet zij het als haar verantwoordelijkheid om de misdaad in de gevangenissen, in haar gevangenissen waarvoor zij verantwoordelijk is, gewoon de nek om te draaien? Ik hoor dat graag.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. De heer De Roon heeft het steeds over een onderzoek en vraagt een reactie van de staatssecretaris op de bevindingen en conclusies van het onderzoek, maar ik ken het niet. Ik vraag hem daarom of hij dat onderzoek in handen heeft, wat hij zelf van de bevindingen vindt en of hij misschien een exemplaar kan delen met de Kamer, zodat ook wij weten waarover hij het heeft.

De heer **De Roon** (PVV): Mevrouw Van Velzen vraagt naar de bekende weg, want zij weet dat wij geen van allen op dit moment een exemplaar van het onderzoek in handen hebben. Dat is ook precies de reden voor mij om, gelet op de urgentie waarmee het hoofd van de Nationale Recherche de problematiek aankaarte, vandaag een debat met de staatssecretaris hierover te willen, zodat zij ons kan informeren over wat dit onderzoek inhoudt, wat de resultaten zijn, hoe zij die waardeert en of zij aanleiding ziet om iets te gaan doen. Daarop zijn mijn vragen gericht.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Laat ik meteen duidelijk zijn: de VVD-fractie vindt niet dat personen die zich met georganiseerde criminaliteit bezighouden, vanuit de gevangenis hun criminele zaakjes zouden moeten kunnen regelen. Als dat wel mogelijk is, moet wat ons betreft de staatssecretaris nu ogenblikkelijk maatregelen tegen dergelijke gevangenen nemen door hen over te plaatsen, strengere controles uit te voeren en aan deze personen minder bewegingsvrijheid te gunnen.

Tegelijkertijd is de vraag of datgene wat de Nationale Recherche dan wel het hoofd van de Nationale Recherche in het NRC meldt, allemaal wel juist is. Zaterdag trok

Teeven

een artikel in NRC Handelsblad onder de kop "Gedetineerd, maar niet vervreemd" weinig aandacht van de media, hoewel, indien juist, de inhoud van dit artikel toch alle alarmbellen bij de staatssecretaris en haar baas de minister hadden doen moeten rinkelen. De inhoud van het artikel, criminelen blijven vanuit de cel hun business runnen, is niet nieuw. Twaalf jaar geleden, na de werkzaamheden van de commissie-Van Traa, werd hier al eens melding van gemaakt. Wel nieuw is, volgens commissaris Driessen van de Nationale Recherche, dat er een onderzoeksrapport zou zijn.

Onze eerste vraag aan de staatssecretaris is dan ook of een dergelijk rapport bestaat. Als het door commissaris Driessen genoemde rapport bestaat, heeft zij daar als verantwoordelijke voor het gevangeniswezen dan kennis van? Kan de Kamer in dat geval eventueel vertrouwelijk worden geïnformeerd over de inhoud van dit rapport?

De vraag die daarbij hoort, is of de staatssecretaris, evenals de Nationale Recherche, de situatie dermate zorgwekkend vindt dat er ogenblikkelijk iets aan moet gebeuren. Commissaris Driessen zegt dat alle alarmbellen zijn gaan rinkelen en dat er ogenblikkelijk moet worden gehandeld.

De voorzitter van de Vereniging van Gevangenisdirecteuren, de heer Van den Brand, reageert in het al genoemde artikel in NRC Handelsblad niet bepaald geschokt. Dat kan de werkelijkheid zijn, maar in ieder geval is het een andere reactie. Is er volgens de staatssecretaris daadwerkelijk sprake van een groot probleem, zoals commissaris Driessen van de Nationale Recherche dat schetst, zodanig dat daar meteen iets aan moet gebeuren? Of is sprake van een trend in inrichtingen waaraan de laatste jaren al meer, maar misschien te weinig, structureel aandacht is besteed? Of is datgene waar melding van wordt gemaakt alleen maar een storm in een glas water? Kan de staatssecretaris daar helderheid over verschaffen? Dit mede gelet op de reactie van de heer Van den Brand, die zich in het artikel in NRC Handelsblad afvraagt hoe groot het probleem eigenlijk is. De commissaris van de Nationale Recherche, waarvoor de minister rechtstreeks verantwoordelijk is, zegt iets anders. Dan kun je je afvragen of men op het ministerie van Justitie wel weet wat de linkerhand of de rechterhand doet.

Dat de bestrijding van de georganiseerde misdaad scherper zou moeten, daarmee is de VVD-fractie het ogenblikkelijk eens. Dat de manier om dat te bewerkstelligen zou kunnen zijn het beperken van communicatiemiddelen, staat ook buiten kijf. Het zou in ieder geval een manier kunnen zijn. Dat het makkelijk is vanuit de ebi contact met de buitenwereld te leggen, is een ernstige zaak. Dat geldt alleen als dit werkelijk zo is. Misschien is het niet zo en kan de staatssecretaris de Kamer zeggen dat zij niet herkent wat de heer Driessen allemaal zegt in dat artikel in NRC Handelsblad. Overigens is wel de vraag waarom een commissaris van de Nationale Recherche dat allemaal zegt. Dat is dan meteen de volgende vraag aan de staatssecretaris.

Hoe zit het overigens met het gebruik van internet in de gevangenis? Moet het versturen van mailtjes vanuit de inrichting door gedetineerden eigenlijk niet totaal onmogelijk worden gemaakt, zeker als het gaat om mensen van wie wij denken dat zij vanuit de gevangenis hun criminele business blijven aansturen?

Voorzitter, eigenlijk is de vraag gewoon: is het zo erg als in het artikel van NRC Handelsblad van afgelopen

zaterdag wordt geschetst? Of is het een storm in een glas water?

□

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Dit weekend hebben wij in een artikel in NRC Handelsblad kunnen lezen dat criminelen erin slagen vanuit de gevangenis criminele organisaties te blijven leiden. Dat is absoluut ernstig. Een van de redenen om iemand in de gevangenis te zetten is juist om ervoor te zorgen dat de criminele activiteiten stoppen. Wanneer deze activiteiten toch kunnen worden voortgezet, is dat absoluut fout en moeten wij daar iets aan gaan doen. Het is niet uit te leggen dat gevangenen daarmee kunnen doorgaan. Dat schokt het rechtsgevoel van mensen.

Ik ken het rapport van de Nationale Recherche niet. Als ik bel om om een exemplaar te vragen, krijg ik er geen. Aan de staatssecretaris heb ik gevraagd of zij dit rapport naar de Kamer kan sturen. Dat is niet gebeurd. Waarom is dat? Staat er vertrouwelijke informatie in? Of, zoals collega Teeven suggereert, bestaat dat hele rapport niet? Is het dus een canard, om het maar eens op zijn Frans te zeggen?

Nu wij hier dan toch staan – zonder stukken, omdat enkele partijen niet konden wachten tot wij zorgvuldig de feiten konden bestuderen – heb ik een aantal vragen aan de staatssecretaris. Met de heer Van den Brand van de Vereniging van Gevangenisdirecteuren vraag ik mij af hoe groot het probleem daadwerkelijk is. Wat is er aan de hand? Wat blijkt er uit dat onderzoek, als het bestaat? Is er sprake van binnengesmokkelde waar, zoals telefoons? Hoe vaak gebeurt dat dan? Is het alarmerend? Wordt er inderdaad misbruik gemaakt van computers die ter beschikking staan voor onderwijs maar niet zijn bedoeld om mee te e-mailen of op internet te gaan? Hoe vaak is sprake van verboden contacten met de buitenwereld? Hoe vinden die contacten dan plaats? Ik begreep uit het artikel dat het contact verloopt via bezoekers, via medegedetineerden en via de telefoon, maar daar is al een heleboel controle op mogelijk. Dat is wettelijk allemaal toegestaan en gebeurt ook. Misschien gebeurt dat niet genoeg, zo vraag ik de staatssecretaris. Telefoongesprekken kunnen worden afgeluisterd, de post mag worden geopend en gelezen, bezoek wordt gecontroleerd. Als dat allemaal mogelijk is, hoe kunnen er dan toch – als het verhaal van commissaris Driessen klopt – zulke grote problemen zijn? Worden de bevoegdheden dan wel voldoende toegepast? Zijn daar ook voldoende mensen voor?

Ik begreep dat het onderzoek van de Dienst Nationale Recherche eruit bestaat dat de communicatie van enkele tientallen belangrijke gedetineerden is onderzocht. Ik vraag de staatssecretaris of dat klopt, want ik verneem dit alleen uit de krant. Ik kan mij voorstellen dat deze zogenaamde belangrijke gedetineerden beter in de gaten worden gehouden dan een belastingfraudeur of een eenvoudige kruimeldief. Dat lijkt mij logisch. Niet elke gedetineerde heeft een even groot risicoprofiel. Wie maakt die risico-inschattingen? Wordt dat goed in de gaten gehouden, zodat de controlemiddelen gericht kunnen worden ingezet?

De SP heeft niets tegen het toepassen van controlemiddelen. Wat nodig is, moet gebeuren. Bij onze drang om alles te kunnen controleren plaats ik echter twee kanttekeningen. Ten eerste moeten gedetineerden hun

Van Velzen

recht behouden om te bellen met het thuisfront, om te schrijven, om bezoek te ontvangen en om contact te houden met hun advocaat. Dat is gewoon wettelijk geregeld en wij moeten het als een belangrijke basis blijven zien. Ten tweede mag de druk op het gevangenis-personeel niet verder toenemen. Als wij de staatssecretaris vragen – dat hoor ik toch in de woorden van de fracties van de PVV en de VVD – om alles te controleren, zie ik toch wel een probleem. Er is stevig bezuinigd op het gevangeniswezen en er is simpelweg niet genoeg personeel om al deze controles uit te voeren. Als er wordt gezegd “meer controle” dan zeg ik “ja, maar dan ook meer personeel”. Dan moet je de consequenties daarvan ook accepteren.

De heer **Heerts** (PvdA): Voorzitter. Mijn fractie was niet geschokt over het feit dat er een spoeddebat werd gehouden; dat is eerder regulier dan bijzonder. Zij was wel geschokt over het feit dat dit artikel werd geplaatst, inderdaad met name door de uitlatingen van commissaris Tom Driessen. Dat is niet de minste; hij is de hoogste functionaris van de Dienst Nationale Recherche. Ik sla vooral aan op de volgende zin in het artikel: “Ons is gebleken dat de strategie om misdadigers tot langdurige straffen veroordeeld te krijgen, niet voldoende is om de criminele activiteiten daadwerkelijk te beteugelen.” Dat is een citaat van de heer Driessen, waarop ik graag een reactie hoor van de staatssecretaris. Ik neem aan dat zij ook spreekt namens de minister. Die had hier voor een deel ook bij gepast, maar aangezien het bij Justitie een grote eenheid is, ga ik ervan uit dat het gewoon kan. Ik krijg dus graag op de genoemde opmerking een reactie.

In het artikel wordt ook gezegd dat wellicht meer beperkingen moeten worden opgelegd aan communicatiemogelijkheden van gedetineerden. Als het allemaal waar is, is het dan mogelijk dat de rechters, als bijkomende straf of bijzondere voorwaarde, in de toekomst vaker gaan uitspreken dat dit soort organisatoren van criminele activiteiten specifiek geen gebruik mogen maken van bepaalde communicatiemiddelen, zeker als sprake is van recidive en herhaling? Collega's hebben al gevraagd of de berichten over binnengesmokkelde mobiele telefoons kloppen. Je moet er niet aan denken dat dat straks van die telefoons worden waarmee ook nog eens vrijelijk met de advocatuur kan worden gebeld. Dan wordt het helemaal onoverzichtelijk voor politie en justitie. Ook hierop krijg ik graag een reactie.

Heb ik het goed begrepen dat computer- en internetgebruik in de gevangenis alleen voor opleidingen is toegestaan? Overigens bedoel ik dan niet opleidingen tot crimineel, maar tot werk in de reguliere samenleving. De heer Van den Brand zegt dat het niet helemaal is uit te sluiten dat er dan ook snel mailtjes worden verstuurd. Dat begrijp ik wel, maar het gaat om de hoofdstroom. Mag internet- en computergebruik alleen maar gericht zijn op opleidingen?

Volgens hoogleraar Paul Vegter is het Gedetineerden Recherche Informatiepunt (GRIP) bedoeld om criminele inlichtingen te verzamelen. Hij suggereert dat de informatiepositie daarvan hem niet helemaal duidelijk is. Dat kan ik mij nog wel voorstellen. Functioneert dat GRIP om grip te krijgen op de criminelen wel of niet? Kan het GRIP worden verbeterd?

Ik sluit af met de grote vraag: klopt dit nu allemaal? Wat is het oordeel hierover? Wist de staatssecretaris van dit onderzoek en van het interview? Of wist de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarvan en, zo ja, was het dan niet gepast geweest dat de Kamer daarvan eerder op de hoogte was gesteld?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. Op Stille Zaterdag stonden er in NRC Handelsblad twee lezenswaardige berichten voor het paasweekend: het ene was het cryptogram, het andere was het bericht onder de kop “Bendeleider in cel gaat door met organisatie”. Dat bericht is vooral interessant omdat het zo veel vragen oproept. Dat wij er nu meteen een spoeddebat aan wijden, is op zichzelf begrijpelijk, gelet op de ernst van de situatie. Het had echter ook in de rede gelegen om de staatssecretaris eerst gelegenheid te bieden om in een brief kenbaar te maken wat er aan de hand is. Aangezien het debat nu plaatsvindt en daar dus geen tijd voor is, stel ik mijn vragen nu hier.

Laat ik vooropstellen dat het onacceptabel is dat criminelen in staat blijven vanuit de gevangenis hun zaakjes te regelen. Het is een grote verantwoordelijkheid van justitie om dat tegen te gaan. In dat licht roepen de uitspraken van de chef van de Dienst Nationale Recherche, de heer Driessen, vragen op, die mijn collega's al hebben gesteld. Ik herhaal ze kort. Om wat voor onderzoek gaat het nu? Om hoeveel zaken gaat het precies? Wat zijn de bevindingen en resultaten van het onderzoek? Daar voeg ik nog een vraag toe. Zijn de bevindingen van de heer Driessen ook met de betrokken bewindslieden gewisseld, voordat ze in de media zijn geuit? Is er een gesprek geweest? Hebben de bewindslieden zelf al de resultaten op hun bordje gekregen? Wat waren zij van plan daarmee te doen? Als dit onderzoek is gedaan, dan ligt het toch in de rede voor de Dienst Nationale Recherche om na te gaan of hier een zaak van kan worden gemaakt? Is het Openbaar Ministerie ingeschakeld? Worden er strafzaken gestart?

In zijn algemeenheid is het dus onacceptabel dat criminelen vanuit de cel leiding blijven geven aan criminele organisaties, op welke manier dan ook. Het beeld dat de gevangenis daartoe ruimte zou bieden, moet weg. Daarom is het van belang dat wij dit debat voeren, zodat de staatssecretaris dit beeld kan weg nemen. In ieder geval moet in het algemeen het maximale worden gedaan om tegen te gaan dat criminelen vanuit de cel blijven werken. Daarvoor zijn er twee mogelijkheden: als het waar is wat in de rapporten staat, dan moet de controle beter, of de regels moeten strenger. Het mag ook beide.

Het verbaast ons nog wel eens hoe gemakkelijk gedetineerden contacten kunnen hebben met de buitenwereld. Die moeten toch met de regels gemakkelijker kunnen worden beperkt? Het ontvangen van bezoek, het ontvangen van post en telefoongebruik zijn allemaal buitengewoon moeilijk en alleen maar tijdelijk in te perken. Moet sowieso niet worden gekeken naar de mogelijkheden om die mogelijkheden meer in te perken met het oog op de veiligheid en het stoppen van criminele activiteiten vanuit de gevangenis?

De heer **Heerts** (PvdA): Ik had aan de staatssecretaris gevraagd om de beperking van het gebruik van

Van Haersma Buma

communicatiemiddelen wellicht als bijkomende strafzeggings op te nemen. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Dat zie ik meer als een maatregel in het gevangeniswezen dan als een straf. Ik kan mij voorstellen dat het meteen consequenties heeft voor de vervroegde invrijheidstelling als je een regel overtreedt en contacten onderhoud terwijl dat niet mag. Als je dit soort regels overtreedt, dan raak je dus je eenderde-invrijheidstelling kwijt.

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Voorzitter. Voor zover het verhaal klopt – ik ben wat dat betreft erg benieuwd naar de reactie van de staatssecretaris – lijkt het ons iets wat van alle tijden is. In Nederlandse penitentiaire inrichtingen is het mogelijk dat verdachten en veroordeelden hun criminele handel en wandel voortzetten. Het is namelijk een consequentie van het uitgangspunt dat detentie niet betekent dat je geïsoleerd van de rest van de samenleving leeft. Het is ook een consequentie die al lang en breed geconstateerd is door de wetgever. De Penitentiaire beginselenwet geeft daarom de directeur van een inrichting de bevoegdheid om correspondentie in te zien en telefoongesprekken af te luisteren, met uitzondering van de geheimhoudingsgesprekken. Ook bezoekers mogen vooraf worden gefouilleerd.

Uit het krantenartikel kunnen wij opmaken dat er niet veel wordt afgeluisterd. Aan de staatssecretaris vraag ik: klopt dat? De voorzitter van de Vereniging van directeurs van penitentiaire inrichtingen, de heer Van den Brand, stelt dat er eigenlijk alleen wordt afgeluisterd als er tips of geruchten zijn over op handen zijnde vluchtpogingen. Volgens hem vragen politie- en justitiefunctionarissen zelden tapverslagen op. Dat lijkt op wijs beleid. Afgezien van het feit dat het merendeel van de gesprekken van een tamelijk onbeduidend niveau zal zijn – gedetineerden weten immers donders goed dat de mogelijkheid bestaat dat zij worden afgeluisterd – gaat het vast wel om heel erg veel telefonische contacten. Maar er is ook een principiële punt. Contact met de samenleving is een verankerd grondrecht en moet worden aangegrepen om de gedetineerde in staat te stellen te resocialiseren. Voor ons is de belangrijkste vraag in dit debat of alle beschikbare informatie over de bestaande risico's dat criminele contacten worden voortgezet wel worden benut. Er wordt gewag gemaakt van het bestaan van een Gedetineerden Recherche Informatie Punt, al eerder genoemd, het GRIP. Wordt de hier beschikbare informatie wel doorgegeven aan gevangenisdirecteuren? Hierop vallen vast wel de nodige verbeteringen te behalen. Wij moeten ervoor waken dat al te dierste ideeën, zoals het beperken van de communicatie met de buitenwereld klakkeloos worden doorgevoerd. Voor je het weet zitten gedetineerden weer met een loden bal aan het been in een duistere vergeetput. Hier past een zekere prudentie. Daar waar risico's bestaan, moet er worden ingegrepen. Regels worden doorgaans alleen nageleefd als de kans op ontdekking groot is.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. De Kamer heeft gisteren gevraagd om een spoeddebat. Dat komt met

beperkingen, zoals bekend. Ik had de Kamer graag op papier alle informatie willen toesturen over het onderzoek, over het karakter daarvan en over het stadium waarin het zich bevindt; wat is de status en hoe gaan wij ermee verder? Daarmee bevestig ik dat er inderdaad een onderzoek is. Ik heb dat natuurlijk niet kunnen doen, maar ik zal de Kamer vandaag mondeling alle informatie geven die ik kan geven. Ik doe dat mede namens de minister van Justitie, omdat hij degene is die gaat over de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Ik heb in mijn portefeuille als staatssecretaris de tenuitvoerlegging van straffen en ga daarmee over wat er in gevangenis wel of niet mogelijk is. Zoals de Kamer van ons beiden gewend is, spreken wij altijd als één persoon. Soms is dat een man en soms is dat een vrouw, zoals vandaag het geval is. Dat merk ik op over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de minister en mijzelf.

Ook wij hebben het artikel in NRC Handelsblad van afgelopen zaterdag gelezen. Als men vraagt: "verbaast dit u?", dan zeg ik: nee. Zelfs als je kopstukken van criminele organisaties weet op te pakken, te berechten en vast te zetten, wil dat in veel gevallen niet zeggen dat daarmee ook de criminele organisatie een halt wordt toegevoerd. Was het maar waar. Het is ook geen nieuw fenomeen dat mensen vaak vanuit gevangenis – zeker als het leidinggevende personen in criminele organisaties betreft – pogingen ondernemen om door te gaan met hun criminele activiteiten, en daar soms nog in slagen ook. Gedetineerden hebben mogelijkheden tot communicatie met de buitenwereld, per post, telefoon en bezoek. Wij komen alle creativiteit tegen die men zich kan voorstellen om criminele activiteiten voort te zetten. Wij hebben een wettelijk kader om daartegen op te treden. Het zit qua bevoegdheden dus wel goed. Er is ook sprake van samenwerking tussen de justitiële inrichtingen, zoals de gevangenis, justitie, het OM en de Nationale Recherche. Wij hebben hiervoor een specifiek systeem opgezet, dat niet alleen moet voorkomen dat criminele activiteiten zich ontwikkelen, maar deze ook opspoort op het moment dat ze plaatsvinden. Het systeem heet GRIP, het Gedetineerden Recherche Informatie Punt, waarbinnen het OM, de politie en de gevangenis optimaal samenwerken.

De werkwijze is van buiten naar binnen en van binnen naar buiten. Wat bedoel ik daarmee? Op het moment dat er in een inrichting signalen zijn van activiteiten die duiden op criminele verbanden of op het voortzetten van criminele activiteiten, wordt dat gemeld aan het OM en de politie. Als het nodig is, kan een strafrechtelijk onderzoek plaatsvinden.

Hoe komen wij aan die signalen? Soms door medegedetineerden, maar vaker door het personeel. Dit vergt een grote penitentiaire scherpte. Gevangenismedewerkers moeten dagelijks alert zijn op signalen, hoe eenvoudig ook, die duiden op intimidatie van medegedetineerden of op het gebruik van gedetineerden die binnenkort vrijkomen en criminele activiteiten kunnen voortzetten. Het personeel moet ook letten op telefoongesprekken die ergens op kunnen duiden. Dit alles wordt van binnen naar buiten gemeld.

Van buiten naar binnen gebeurt dat ook. Zodra in een strafrechtelijk onderzoek signalen bekend worden bij de politie of het OM, moeten die gemeld worden aan de directeur van de inrichting, zodat hij maatregelen kan

Albayrak

nemen. Het GRIP is de spin in het web; het punt waar alle informatie bij elkaar komt.

Dit kan ertoe leiden dat de mogelijkheden van gedetineerden om te communiceren met de buitenwereld worden beperkt. Ik denk daarbij aan het openen en lezen van post, het afluisteren van telefoongesprekken en het verbieden van bijvoorbeeld bezoek van een of meerdere personen. Daarvoor hebben wij het wettelijk kader. Binnen de samenwerking moet de informatiepositie zo goed zijn dat wij dat kader ook kunnen toepassen.

Het onderzoek waarvan de heer Driessen, hoofd Onderzoek van de Nationale Recherche, in de krant melding maakt, is door de Nationale Recherche zelf geïnitieerd. Natuurlijk komen wij in een strafrechtelijk onderzoek zaken tegen die duiden op voortzetting van criminele activiteiten.

Het onderzoek is niet nieuw. De afgelopen twee jaar, een periode waarop ik goed zicht heb, is regelmatig vanuit gevangenen melding gemaakt van zaken die het daglicht niet kunnen verdragen. Ik wil het niet van alle tijden noemen, maar dat het regelmatig voorkomt en dat daartegen moet worden opgetreden, is evident.

Het is een klein onderzoek, dat steekproefsgewijs wordt uitgevoerd, maar niet naar aanleiding van concrete strafzaken. Er wordt gekeken naar de topcriminelen die vastzitten en naar de mogelijkheden die zij hebben om contact te houden met de buitenwereld om hun activiteiten te kunnen voortzetten. Het is een kleinschalig onderzoek van probleemstellende aard, maar de eerste bevindingen zijn van dien aard, dat ik de zorg van de Kamer deel. De zorgwekkende uitkomsten geven mij en de minister van Justitie aanleiding om heel gericht vervolgonderzoek te doen naar een aantal zaken. In eerste instantie is de vraag in welke mate het probleem zich voordoet. Er is nu onderzoek geweest naar 13 dossiers, dus ten aanzien van 13 gedetineerden. Aan de orde is ook de vraag in welke detentieregimes het zich voordoet. Welke regimes lenen zich daarvoor? Is er een lijn in te ontdekken dat dit in het ene detentieregime vaker voorkomt dan in het andere? Heeft een bepaald detentieregime een beperkend effect op criminele handelingen? Is er onderscheid tussen gevangenen en huizen van bewaring? Ik acht het vooral belangrijk om in het nadere onderzoek te bezien hoe het GRIP functioneert. Wordt er voldoende gemeld? Wat is de praktijk van het gebruik van het GRIP? Als er iets wordt gemeld, wordt daar dan adequaat op gereageerd? Komt er een vervolg op die meldingen? Dat zal allemaal uit het nadere onderzoek moeten blijken.

Het nu voorliggende onderzoek leent zich in verband met zijn status niet voor openbaarmaking op dit moment, al was het maar vanwege het feit dat het om concrete individuele zaken gaat en om informatie die van belang is voor een strafrechtelijk onderzoek. Het rapport is ook nog niet besproken in de driehoek. Zodra het besproken is, wordt er samenwerking gezocht met de justitiële inrichtingen. Justitie, het OM en de politie zullen bij elkaar gaan zitten om aan de hand van de bevindingen van dit onderzoek en het nader onderzoek te kijken naar het wettelijke kader en de samenwerking. Dat gebeurt uiteraard met de bedoeling om te bezien of wat wij nu hebben voldoende is, of dat er meer nodig is om dit adequaat te kunnen bestrijden.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Ik heb inmiddels

al meer dan een etmaal geleden gevraagd hoe groot het probleem is en of wij iets van de staatssecretaris kunnen horen. Dat zij het onderzoeksrapport nu bijna gaat voorlezen en samenvatten voor ons, daar heb ik niet zo veel behoefte aan. Waarom kunnen wij niet gewoon een exemplaar van dat onderzoek krijgen, als wij er toch een heel debat over hebben? Het was niet mijn voorstel om dit debat te houden, maar als wij er dan toch een debat over hebben, stuurt u het rapport dan op, staatssecretaris! Er zit daar een half leger aan ambtenaren. Die kunnen er toch wel even voor zorgen dat wij dat onderzoek krijgen? Ik neem aan dat u het zelf ook hebt. Als daar dingen in staan die vertrouwelijk moeten blijven, dan kunnen wij het daarover hebben, maar om hier nu een heel debat te voeren, terwijl u de informatie wel hebt en wij niet, daar heb ik niet zo'n behoefte aan.

Staatssecretaris **Albayrak**: U kent mij als iemand die optimaal transparant is als het gaat om het informeren van de Kamer. Ik heb geen enkele behoefte om informatie achter te houden als ik denk dat wij er een goed debat over kunnen voeren en dat wij op basis van de bevindingen met elkaar verder kunnen komen in de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Wat ik zeg, is dat dit onderzoeksrapport zich vanwege de beperktheid van de onderzoeksscope en het feit dat het steekproefsgewijs was, probleemstellend, niet leent voor conclusies. Het leent zich niet voor een antwoord op de vraag of je er maatregelen bij kunt zetten. Wat ik natuurlijk wel ga doen, is de bevindingen van het nader onderzoek zo snel mogelijk aan de Kamer aanbieden, met de maatregelen die eventueel nodig zijn. Ik denk dat de Kamer na afloop van het vervolgonderzoek dat wij nu gaan initiëren, veel meer materiaal in handen zal hebben om een zinnig debat te voeren over wat de Kamer wenselijk vindt en wat ik wenselijk vind.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Als ik gisteren in de regeling van werkzaamheden de staatssecretaris gevraagd had om een reactie, dan had zij toch gewoon een briefje naar de Kamer kunnen sturen dat dit onderzoek nu niet openbaar kan worden gemaakt, maar dat zij wel een vervolgonderzoek instelt? Ook het kabinet kan soms net de angel eruit trekken, zodat wij hier geen ritueel dansje hoeven op te voeren. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Staatssecretaris **Albayrak**: Jazeker, maar de Kamer vraagt mij om hier naartoe te komen voor een spoeddebat. Binnen 24 uur sta ik hier, met informatie die ik u mondeling geef en die verder gaat dan de vragen die vanuit de Kamer gesteld zijn. Ik had een briefje kunnen sturen, maar ik wist dat ik hier zou staan om u dit te zeggen en dat leek mij snel genoeg. Ik heb niet de illusie dat de Kamer, als ik dat briefje had gestuurd, had gezegd: prima, staatssecretaris, blijft u dan nog maar even weg, dan hebben wij het debat wel op het moment dat u het nader onderzoek naar de Kamer stuurt.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Laat ik u geruststellen: als u dat briefje gestuurd had, dan had ik dat gezegd. Sterker nog, ik heb dit hele spoeddebat nooit gesteund, maar u kent de regels en daarom staan wij hier. Maar ik verbaas mij er wel over hoe zo'n debat tot stand wordt gebracht en dat collega's blijkbaar niet willen wachten op de feiten. De informatie die u geeft is relevant.

Albayrak

Staatssecretaris **Albayrak**: Zeker.

De heer **Heerts** (PvdA): Begrijp ik het nu goed dat het hoofd van de Dienst Nationale Recherche zelf een onderzoek is begonnen, dat daaruit zorgwekkende signalen kwamen, dat hij dat meldt in de krant en dat dit aanleiding is voor het ministerie om nader onderzoek te doen? Het is nog wel zorgwekkend ook. Ik wil weten hoe dit precies is gelopen want anders hoef ik helemaal niets meer te weten. Dan wacht ik inderdaad de acties van de staatssecretaris af, namelijk een gericht onderzoek naar een op zichzelf zorgwekkend fenomeen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Het Ministerie van Justitie heeft naar ik meen in 1994 het initiatief genomen om het GRIP op te zetten. Dus wij zijn hiermee al zo lang bezig. Daarom wekt het bij mij geen verbazing dat de Dienst Nationale Recherche zelf zaken nader onderzoekt die hij tegenkomt in het strafrechtelijk onderzoek, et cetera. Ik juich alleen maar toe dat dit gebeurt. Bovendien was het niet alleen de Dienst Nationale Recherche, maar zijn ook het OM en de gevangenen daarbij betrokken geweest. Dit wordt in de driehoek besproken. Dan wordt het met de bewindspersonen besproken. Het komt nu op deze manier naar buiten. Ik had ook liever gehad dat het naar buiten was gekomen wanneer wij een wat zwaarder, een wat steviger onderbouwd onderzoek hadden verricht en wij op dat moment een wat concreter debat over eventueel noodzakelijke maatregelen hadden kunnen voeren.

Een aantal Kamerleden heeft gevraagd hoe groot het probleem is. Dat maakt voor mij niet eens zoveel uit. Al is het één topcrimineel die doorgaat met zijn criminele activiteiten vanuit de gevangenis, dan is dat er een te veel. De grootte van dit probleem is voor mij niet het punt. Het punt is dat wij een systeem en wettelijke bevoegdheden hebben opgetuigd om dit te bestrijden en of wij met de bevindingen van dit onderzoek nog dieper kunnen graven om zo te bekijken of het probleem zo groot is dat wij nog meer nodig hebben dan wij nu al hebben.

De heer **Heerts** (PvdA): In de aanpak van de staatssecretaris heb ik wel vertrouwen. Mijn vraag was of het hoofd van de Dienst Nationale Recherche dit onderzoek is gestart vanuit een ander onderzoek en of er dertien zaken zijn uitgelicht waardoor dit naar boven is gekomen. Het gaat mij om de start van het onderzoek. Als zij daarmee bezig is, zal ik verder geen vragen stellen want dan heb ik tot slot maar één vraag. Wanneer kunnen wij het diepere onderzoek van Justitie met de conclusies van het kabinet daarover verwachten? Daarbij wil ik graag een datum want zo lang hoeven wij dit dan ook niet te onderzoeken.

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat laatste zal uiterlijk in het najaar kunnen zijn. Ik heb wel ongeveer op mijn netvlies wat voor type onderzoek dat zou moeten zijn en wie daarbij betrokken moeten zijn. Dat zijn die drie partijen. Ik heb de heer Driessen gesproken naar aanleiding van de berichtgeving in de krant, et cetera. Dit is echt een eerste verkenning op basis van een thema waarmee de Dienst Nationale Recherche al veel langer bezig is, namelijk het uitvoeren van criminele activiteiten door zware criminelen in detentie. Met alle ervaring die wij hebben, niet alleen de politie, maar ook het Openbaar

Ministerie en het departement zelf, weten wij dat het moment waarop je een crimineel vastzet niet altijd het einde betekent van de activiteiten van die criminele organisatie.

De heer **Heerts** (PvdA): Nu wil ik wel weten of het Ministerie van Justitie afwist van het interview met deze commissaris of dat hij dit zelf heeft geïnitieerd.

Staatssecretaris **Albayrak**: Nee, het is het eigen onderzoek van het hoofd van de Dienst Nationale Recherche.

De heer **De Roon** (PVV): Ik begrijp van de staatssecretaris dat het initiatief tot het onderzoek is genomen door de Dienst Nationale Recherche. Heeft deze, toen hij dit initiatief nam de staatssecretaris, de departementsleiding, geïnformeerd dat men iets ging onderzoeken dat betrekking had op de gang van zaken in haar gevangenen? Of was het stuk in NRC Handelsblad van afgelopen zaterdag toch een verrassing voor haar?

Staatssecretaris **Albayrak**: In mijn ogen is het gewoon de going concern, de gewone werkzaamheden van de Dienst Nationale Recherche, die op enig moment in de samenwerking met het Openbaar Ministerie en de inrichtingen een focus hebben gekregen die breder werd dan alleen individuele strafdossiers. Men draaide het om. Men zei niet: wij komen iets in een onderzoek tegen en gaan gericht op die ene persoon doorrechercheren, maar zei: laten wij eens kijken wat er allemaal in detentie kan en wat de mogelijkheden zijn om de communicatie van topcriminelen te beperken. Dat vind ik een legitiem onderzoek.

De heer **De Roon** (PVV): De legitimiteit van het onderzoek trek ik niet in twijfel, maar ik heb nog geen antwoord op mijn vraag wanneer de staatssecretaris wist van het bestaan van het onderzoek. Was dit aan het begin van de rit, gedurende de rit of aan het eind van de rit?

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat onderzoek is geen eindstation. Het is niet zo dat er nu een product is, dat wij iets hebben onderzocht en iets aan het licht hebben gebracht. Het was echt een verkennend onderzoek, een eerste inventarisatie in enkele dossiers, dertien dossiers, die zijn bekeken als het dagelijkse werk van de Dienst Nationale Recherche. Dat is echter mijn persoonlijke mening. Als de minister hier had gestaan, dan had de Kamer hem kunnen vragen of hij persoonlijk wist dat deze kwestie liep. Ik had echter wel voldoende zicht op de werkzaamheden van de Dienst Justitiële Inrichtingen, dus ook als het gaat om de penitentiaire scherpste, de alertheid en het samenwerken in het GRIP.

De heer **De Roon** (PVV): Ik heb sterk het vermoeden gekregen, ook uit het feit dat de staatssecretaris er zo omheen draait, dat de staatssecretaris pas vorige week heeft gehoord dat het onderzoek was ingesteld. Klopt dat?

Staatssecretaris **Albayrak**: Voor mij persoonlijk geldt dat in ieder geval wel.

De heer **Teeven** (VVD): De staatssecretaris heeft goed

De heer Van Haersma Buma (CDA)

© M. Sablerolle – Gouda

uitgelegd dat het GRIP de werkzaamheden doet en dat de Dienst Nationale Recherche een verkennend onderzoek doet. Ik vraag mij overigens af of dat de taak van de Dienst Nationale Recherche is, want volgens mij moet die zich bezighouden met het aanpakken van de georganiseerde misdaad. Verkennende onderzoeken horen daar wellicht niet bij, want de dienst heeft altijd capaciteitsgebrek. Dat is overigens een heel andere discussie, die wij met de minister moeten voeren.

De staatssecretaris kan de Kamer vandaag niet volledig voorlichten, vanwege de beperkte scope. Dat kan pas in het najaar volledig. Ik begrijp dat, maar was het wel zo handig om dat afgelopen zaterdag te melden in NRC Handelsblad? Als de Kamer niet volledig kan worden geïnformeerd, waarom wordt de samenleving dan een beetje geïnformeerd door commissaris Driessen?

Staatssecretaris **Albayrak**: De heer Teeven kent mij al wat langer. Ik ben nooit zo defensief als het gaat om feiten die in de krant staan. Dat geeft mij de gelegenheid om aan te geven dat wij al sinds de jaren negentig bezig zijn met het houden van zicht op de activiteiten vanuit gevangenis. Ik vertel de Kamer wat ik in ieder geval wel kan vertellen. Dat leidt tot een behoorlijk inhoudelijk debat. Ik heb zojuist al gezegd dat het ook mijn voorkeur zou hebben gehad, maar dat geldt voor elke bewindspersoon, als er pas naar buiten was getreden als men het probleem goed in beeld zou hebben en als men zou weten hoe er eventueel zou moeten worden opgetreden als sprake zou zijn van een probleem waarop nog geen volledig antwoord zou zijn te geven. Wat dat betreft was de passage misschien wat ongelukkig, maar ik praat altijd graag met de Kamer over welk onderwerp dan ook.

De heer **Teeven** (VVD): Het laatste waardeer ik heel erg. Het siert de staatssecretaris dat zij hier graag is, maar de vraag blijft of het onderzoek de optimale kans van slagen niet wordt ontnomen doordat ermee in de publiciteit is getreden. Volgens mij is zo'n verkennend onderzoek en alles wat de staatssecretaris daarover heeft verteld, juist gebaat bij niet al te veel openbaarheid. Ik vraag niets over het onderzoek, maar neemt de staatssecretaris het commissaris Driessen niet een beetje kwalijk dat hij

daarmee in de openbaarheid is getreden, buiten de bewindslieden om?

Staatssecretaris **Albayrak**: Het verdiepende onderzoek gaat deels ergens anders over, maar deze bevindingen zijn er nu, afkomstig van die dertien dossiers. Er is al iets geconstateerd. Er zijn al voorlopige bevindingen. Wij gaan nu kijken hoe dit heeft kunnen gebeuren, of het is gemeld, of er is opgetreden, of een regime in een huis van bewaring zich meer of minder voor dit soort activiteiten leent dan een regime in een gevangenis, en of je meer beperkingen moet opleggen. Die vragen kunnen worden beantwoord met een vervolgonderzoek dat niet per se beperkter is door deze publicatie.

De heer **Teeven** (VVD): Dat snap ik, maar commissaris Driessen trekt in NRC Handelsblad ook een aantal conclusies. Hij stelt dat de communicatiemiddelen van gedetineerden met raakvlakken met de georganiseerde misdaad misschien moeten worden beperkt. De staatssecretaris en de Kamer zitten daar vandaag wel een beetje mee. De vraag is of wij dat al meteen moeten laten ingaan. Is het zo urgent dat wij een en ander meteen moeten uitspreken, of kunnen wij ermee wachten tot het najaar? Misschien kan de staatssecretaris daar ook nog iets over zeggen.

Staatssecretaris **Albayrak**: De scope van het rapport, de reikwijdte ervan en de manier waarop het onderzoek heeft plaatsgevonden vind ik onvoldoende voor het trekken van conclusies over verdergaande maatregelen. Wij hebben wettelijke bevoegdheden. De vraag is of wij daar voldoende gebruik van maken. Ik wijs op de samenwerking. De vraag is of die samenwerking in de praktijk wel zo optimaal dat, als er iets aan het licht komt, dat altijd wordt gemeld vanuit de gevangenis. Vervolgens moet er door het OM opvolging aan worden gegeven. De komende weken gaan wij met dat onderzoek aan de slag.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): De laatste vraag van de heer Teeven over het artikel blijft wat mij betreft hangen. De staatssecretaris geeft aan dat er een onderzoek is geweest en dat een en ander nog verder wordt bekeken. De chef van de Dienst Nationale Recherche is dan toch te snel met zijn conclusie dat wij moeten vaststellen dat de controle op dit moment niet voldoende is. Hij trekt al de conclusie dat het anders en beter moet. Als het zo urgent is, moeten wij met ons allen eerlijk zeggen dat wij het nu moeten doen. Of wij zeggen dat de conclusie nog niet helemaal vaststaat en dat er nog nader onderzoek nodig is.

Staatssecretaris **Albayrak**: Nogmaals, ik vind het goed dat wij met ons allen hier scherp en alert naar kijken. Zelfs als het probleem beperkt is of wellicht zelfs één persoon betreft, moet je dat voorzien van een antwoord. De omvang van het probleem is voor mij niet het voornaamste punt. Ik vind dat nader onderzoek nodig is om te bezien hoe groot het probleem precies is en in hoeveel gevallen het daadwerkelijk gaat om het aansturen van grote criminele organisaties terwijl wij hierop geen antwoord hebben met de huidige mogelijkheden. Zo voldragen is het onderzoek inderdaad niet dat je deze conclusies op basis van dit rapport kunt trekken.

□

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. De staatssecretaris heeft in mijn ogen in ieder geval één goed ding gezegd, namelijk dat er alles aan gedaan moet worden om het onmogelijk te maken dat criminelen vanuit de gevangenis leiding kunnen geven aan een criminele organisatie, ook al betreft het maar één geval. Voor de rest is de reactie van de staatssecretaris weer schrikbarend ambtelijk van aard. Een ingesteld onderzoek noopt alleen maar tot een nader onderzoek.

De staatssecretaris laat helemaal niets zien van bereidheid tot doortastend optreden. Uit haar antwoorden blijkt dat er een heel samenspel van organisaties nodig is – denk aan het GRIP, de politie, het OM en penitentiaire medewerkers – om zicht te krijgen op de vraag wat de boeven in de gevangenis eigenlijk uitvoeren. Dan moet men vervolgens nog bewijs gaan verzamelen. Er moet een concrete aanleiding zijn voor een strafrechtelijk onderzoek. De PVV wil helemaal niet dat de Dienst Nationale Recherche zich zorgen hoeft te maken over veroordeelde zware criminelen die al in de gevangenis zitten. Wij willen dat de politie haar capaciteit kan richten op opsporingsactiviteiten buiten de gevangenis.

Zware criminelen uit de georganiseerde criminaliteit die een leidinggevende rol hebben vervuld, moeten in mijn ogen zo weinig mogelijk mogelijkheden tot contact met de buitenwereld hebben. Volgens de reglementen voor plaatsing in een ebi kan maatschappelijk gevaar een argument zijn voor plaatsing in een ebi. Mijn voorstel zou zijn om te besluiten dat in geval van iemand die veroordeeld is wegens het geven van leiding aan een criminele organisatie, per definitie maatschappelijk gevaar bestaat, zodat zo'n persoon op zijn minst naar een ebi moet.

Ik wil dat de staatssecretaris concretere en snellere stappen gaat nemen. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het onaanvaardbaar is dat criminele bendeleiders vanuit penitentiaire inrichtingen leiding of sturing kunnen blijven geven aan criminele organisaties;

verzoekt de regering, te komen met voorstellen waardoor dat effectief onmogelijk wordt gemaakt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid De Roon. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 330 (24587).

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Ik heb de staatssecretaris zo-even horen zeggen dat er een vervolgonderzoek komt. Ik neem aan dat dit eindigt met een aantal conclusies en maatregelen. Is deze motie van de PVV niet een beetje overbodig?

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. Nee, deze motie is in mijn ogen helemaal niet overbodig. Immers, wij weten helemaal nog niet waar dat vervolgonderzoek toe zal leiden. In dit debat hebben wij in ieder geval geconstateerd dat er feitelijk mogelijkheden zijn voor top-criminelen om leiding te blijven geven aan hun criminele organisatie. Er zijn voldoende aanwijzingen voor, ook voor de staatssecretaris, om te zeggen dat wij hierop doorgaan. Ik vraag de staatssecretaris ervoor te zorgen dat onze wettelijke regeling zodanig wordt dat deze mogelijkheid gewoon niet meer bestaat en dat wij geen politieonderzoeken nodig hebben om boeven die al in de gevangenis zitten, ook nog in de gaten te moeten blijven houden. Laten wij daarmee ophouden!

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Er was dus inderdaad sprake van een verkennend onderzoek. Blijkbaar was een en ander wel zo serieus dat de Nationale Recherche op dit aandachtsveld moest worden ingezet. Een dergelijke capaciteitsbeslag op de Nationale Recherche doe je niet als hiervoor geen aanleiding is.

Ik hoor de staatssecretaris zeggen dat zij ongelukkig is met het feit dat dit verkennende onderzoek in de openbaarheid is gekomen. Dat moet zij in de ambtelijke kring zelf oplossen. Zij moet ervoor zorgen dat wij dit in de toekomst niet meer meemaken. Ik hoop dat het vervolgonderzoek nog kans op succes heeft, ondanks de openbaarheid. Wij kunnen het de Kamer niet kwalijk nemen dat wij naar aanleiding van die perspublicatie hier vandaag debatteren. Dat lijkt mij de omgekeerde wereld. Wij zien dat ook liever anders, wij zien ook liever een stuk met onderbouwing. Maar goed, de staatssecretaris is daarop al ingegaan. We hoeven daaraan nu niet veel woorden vuil te maken.

Het is wel een feit dat de staatssecretaris stelt dat één zaak waar veel contacten plaatsvinden op zich al voldoende rechtvaardiging is voor een onderzoek. Dat brengt mij ertoe om een aantal constatering te doen. Ik dien daarom de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er onvoldoende controles plaatsvinden met betrekking tot gedetineerde personen die zich bezighouden met de georganiseerde misdaad;

overwegende dat gebruik van communicatieapparatuur wordt aangewend voor ongewenste doeleinden;

spreekt als haar oordeel uit dat de regering de communicatie en bewegingsvrijheid van dergelijke gedetineerde personen tot een minimum beperkt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Teeven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 331 (24587).

Teeven

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Ik aarzel even bij de motie van de heer Teven. Ik snap zijn richting namelijk heel goed. Tegelijkertijd hebben wij veel informatie slechts mondeling gekregen. Wij hebben het rapport niet gezien en kennen de precieze conclusies niet. Ik deel de wenselijkheid om iets te veranderen waar dat nodig is. Is het echter niet beter om even te wachten op wat de staatssecretaris nog schriftelijk zal melden? Dan is ons overleg zorgvuldiger en kunnen wij invullen wat de staatssecretaris van plan is te doen. Dan weten wij wat er precies nodig is. De heer Teeven meldt een paar zaken, maar ik kan mij ook heel andere maatregelen voorstellen.

De heer **Teeven** (VVD): Ik haak aan bij vragen die de heer Van Haersma Buma een jaar geleden heeft gesteld. Dat ging over communicatie met een journalist vanuit de ebi te Vught door iemand die ervan wordt verdacht zich bezig te houden met de georganiseerde misdaad. Het kabinet heeft die vragen beantwoord. De heer Van Haersma Buma is een jaar geleden zelf begonnen over die communicatiemiddelen. Blijkbaar hebben die vragen onder andere aanleiding gegeven tot een verkennend onderzoek door de Nationale Recherche. Dat betekent concreet dat de recherche geen boeven gaat vangen die zich bezighouden met georganiseerde misdaad, maar onderzoekt hoe criminelen hun activiteiten voortzetten. Blijkbaar is dat zwaar genoeg. Dat zou best zo kunnen zijn, daarover verschillen wij niet van mening. Maar de staatssecretaris zegt niet dat er op dit moment geen enkele aanleiding is om te veronderstellen dat meerdere criminelen gebruik maken van communicatieapparatuur op een wijze die niet hoort. Zij deelt de conclusies van Driessen niet dat het in de volle breedte moet veranderen, maar zij neemt ook geen afstand van de reden om met dat onderzoek te beginnen. Ik deel de constatering van de heer De Roon dat er op dit moment mensen zijn die gebruik maken van communicatieapparatuur en die in inrichtingen en/of in de ebi te veel bewegingsvrijheid hebben. Daaraan moeten wij ogenblikkelijk een einde maken. In die zin is mijn motie een beginnetje. De staatssecretaris kan nu ook een beginnetje maken. Dat heeft het verkennende onderzoek immers uitgewezen. Wanneer dat onderzoek in het najaar klaar is, gaan wij kijken wat er nog meer moet gebeuren. Deze motie lijkt mij voor de regering niet lastig uit te voeren.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Ik heb nog een vraag. Uit dat onderzoek kan blijken dat andere maatregelen nodig zijn. Het kan de communicatie zijn, maar het kan ook heel goed de bezoekregeling betreffen waardoor zaken de gevangenis binnenkomen. Ik wil graag een zorgvuldig debat. Ik wil een zorgvuldige afweging. Ik ben het eens met de heer Teeven dat er waarschijnlijk iets moet gebeuren, maar aarzel of ik het op deze manier steun. Ik weet namelijk niet of dit de richting is.

De heer **Teeven** (VVD): Ik haak aan bij de vragen die de heer Van Haersma Buma een jaar geleden al heeft gesteld. Toen speelde dat probleem al rond communicatie. Wij hebben het dan nog niet over allerlei andere zaken, maar communicatie speelde een jaar geleden al. Nu speelt dat probleem weer. Dit is een eerste stap om daaraan een eind te maken. Die conclusie kunnen wij vandaag al trekken, daarvoor hoeven wij het vervolg-

onderzoek niet af te wachten. In het najaar verschijnt dat rapport en dan zal de regering aangeven of vervolgstappen noodzakelijk zijn. Let wel, ik heb niet verzonnen dat dit rapport aan de openbaarheid is toevertrouwd. Ik heb wel de eerste conclusies van de staatssecretaris aan de Kamer gehoord en ik vind dat wij onszelf wel serieus moeten nemen.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Zoals gezegd, ik ken het onderzoek niet. Ik begrijp van de staatssecretaris dat de criminaliteit binnen gevangenissen zorgwekkend is. Ik ben blij dat er vervolgonderzoek wordt ingesteld en ik ga ervan uit dat de staatssecretaris met het nemen van maatregelen niet wacht tot het onderzoek is afgerond. Ik heb in eerste termijn een reeks vragen gesteld die niet zijn beantwoord. Dat begrijp ik; ik neem aan dat de staatssecretaris die meeneemt bij het onderzoek en dat zij ook rekening houdt met de twee basisvoorwaarden die ik heb gesteld. Ten eerste vind ik dat de basisrechten van de gedetineerde niet geschonden mogen worden en ten tweede dat rekening moet worden gehouden met de werkdruk onder het personeel. Verder wacht ik de uitkomsten van het onderzoek af.

De heer **Heerts** (PvdA): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Ik wil nog weten of het ministerie van Justitie voor afgelopen zaterdag op de hoogte was van het onderzoek en of de minister en staatssecretaris op de hoogte waren van het interview met de commissaris. Verder zou ik het op prijs stellen als de Kamer een brief krijgt over de procedurele afhandeling van een en ander. Wordt bij het diepere onderzoek dat wij in het najaar krijgen het verkennende onderzoek waar nu over gesproken wordt als bijlage bijgevoegd? Of blijft dat in de burelen van de Nationale Recherche of van het ministerie van Justitie? Als de situatie zo zorgwekkend is als nu op mij overkomt, dan mag ik er toch van uitgaan dat justitie en alle diensten alle maatregelen nemen om de activiteiten die nu kennelijk nog doorgang vinden met ingang van heden stop te zetten?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor de uitvoerige informatie die zij op zo'n korte termijn heeft kunnen geven. De informatie geeft veel opheldering over de vragen die door het artikel leefden. De staatssecretaris heeft aangegeven dat het een serieuze kwestie is die haar aandacht heeft. Het is een kwestie die zo volledig mogelijk moet worden onderzocht. Dus in die zin is er ook alle steun voor een nader onderzoek.

Ik wijs erop dat de Nationale Recherche de ernst van de zaak heeft benadrukt. Tegen die achtergrond is het voor de CDA-fractie de vraag of wij überhaupt kunnen wachten tot dat nadere onderzoek is afgerond voordat eventuele maatregelen moeten worden genomen. Moeten wij niet nu al zeggen – gezien de ernst die zowel de Nationale Recherche als de staatssecretaris aan deze situatie geeft – dat een aantal maatregelen genomen kan worden? Ik doel op communicatiebeperking of wijziging

Van Haersma Buma

van de bezoekregeling. Wellicht kan de staatssecretaris daar nu of schriftelijk op ingaan. Ik neem aan dat zij de schriftelijke antwoorden die zij de Kamer heeft toegezegd niet na dat nadere onderzoek zal toesturen. Ik heb er sterk behoefte aan om nog eens preciezer te spreken over de maatregelen die ook wij wellicht nodig achten.

□

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Voorzitter. Voor de fractie van GroenLinks is dit debat wat te vroeg omdat er te weinig informatie is. Wij weten niet hoe groot het probleem is en ook niet waar het precies over gaat. Die vraag is nog niet beantwoord. Die wordt wellicht meegenomen in het onderzoek. Wij weten ook niet wat op dit moment gedaan wordt met de informatie die al beschikbaar zou kunnen zijn middels taps, af luisteren, enz. Voor mijn fractie is het dan ook nog te vroeg om steun te geven aan de ingediende moties. Er is eigenlijk maar één manier waarop je dit probleem helemaal kunt voorkomen, namelijk door iemand volledig geïsoleerd op te sluiten in een ebi. Elke mogelijkheid tot het hebben van contact – of dat nu bezoek is, gezamenlijk luchten of wat dan ook – betekent dat het systeem lek is. De gedetineerden zijn bijzonder creatief in het vinden van mogelijkheden om te communiceren. Ik ben drie weken geleden op bezoek geweest in de gevangenis van Alphen aan den Rijn. De gevangenisdirecteur vertelde ons over een nieuwe generatie mobiele telefoons die zo klein zijn dat ze nauwelijks gedetecteerd kunnen worden bij de opname in de gevangenis.

Wat kost het volledig geïsoleerd insluiten van iemand in een ebi? Om welke doelgroep gaat het? Hoeveel extra gedetineerden moeten opgenomen worden in een ebi om dit probleem op te lossen? Het lijkt een gemakkelijke oplossing die uit de moties klinkt, maar ik voorspel dat zij peperduur zal zijn.

□

Staatssecretaris **Albayrak**: Mevrouw de voorzitter. Ik luister goed naar de Kamer. Ik dank de leden voor de steun die ik in hun woorden hoor om een wat diepgaander onderzoek te doen na de eerste bevindingen van het onderzoek van de Nationale Recherche. Ik heb al gezegd dat Justitie zich al veel langer bezighoudt met de bestrijding van criminele activiteiten die in detentiecentra plaatsvinden. Ik heb erop gewezen dat daar al wettelijke kaders voor bestaan en dat de benodigde samenwerking tussen de diensten die informatie moeten delen om te kunnen optreden, al tot stand is gekomen. De inzet is gericht op voorkomen, maar ook op het opsporen en bestrijden op het moment dat het duidelijk is dat er criminele activiteiten plaatsvinden. Wij zullen daar zeker mee verder gaan.

Daarnaast wordt er ook gevraagd of er tussentijds niets moet worden gedaan. Zou ik niet nu al maatregelen moeten treffen naar aanleiding van wat er al bekend is? Dan zou je inderdaad moeten weten tot wie je je richt, voor wie die maatregelen zijn bedoeld, welke criminelen wel en welke niet en vervolgens welke extra mogelijkheden nodig zijn boven alles wat ik al heb genoemd. Misschien is het een kwestie van een wettelijke verbetering van het gebruik van de bestaande bevoegdheden of van optimalisering van de samenwerking. Wij zullen naar die mogelijkheden op zoek gaan.

Ik kan mij voorstellen dat de leden zeggen: tot het najaar duurt nog even, maar doe het zorgvuldig. Het lijkt mij goed dat wij in de tussenliggende periode bezien of er maatregelen kunnen worden genomen en of wij wel optimaal gebruikmaken van de maatregelen die ik eerder heb genoemd. Dit kan misschien wat sneller. Ik zal op korte termijn een afspraak maken met het Landelijk Parket, de korpschef en korpsbeheerder van de KPLD en de hoofddirecteur van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Ik zal de Kamer informeren over de uitkomst van dit gesprek en de mogelijke gevolgen voor de behoefte om op kortere termijn eventueel maatregelen te treffen. Ik hoop dat ik daarmee tegemoet kom aan de zorg voor de kortere termijn.

Er is een aantal concrete voorstellen gedaan, onder andere in de moties die zijn ingediend. Ik zal beginnen met de motie van de heer De Roon waarin de regering wordt gevraagd voorstellen te doen die ertoe leiden dat het effectief onmogelijk is om uit penitentiaire inrichtingen leiding of sturing te blijven geven aan criminele organisaties. Deze motie komt te vroeg. Ik wil gerichte maatregelen nemen en ik zal geen enkele maatregel schuwen als die nodig blijkt te zijn, of het nu wettelijke aanpassingen betreft, aanpassingen in de samenwerking of welk ander instrument dan ook. Er is gesproken over de plaatsing van bepaalde criminelen in extra beveiligde inrichtingen. Daarvoor moeten wij echt weten wie, waarom, onder welk regime en waar de risico's zitten. Daarvoor heb ik dat bredere onderzoek nodig. Deze motie komt dus op zijn minst te vroeg.

De heer **De Roon** (PVV): Ik kan mij voorstellen dat de staatssecretaris nog moet nadenken over de exacte begrenzing van de groep en van de maatregelen. Ik heb haar in tweede termijn echter op weg geholpen door te zeggen dat zij zich alvast kan richten op diegenen die wegens leidinggeven aan een criminele organisatie zijn veroordeeld. Dat is toch in ieder geval een risicogroep die wij nu al kunnen aanwijzen en die identificeerbaar is. De staatssecretaris kan daarvoor toch al concrete maatregelen verzinnen op korte termijn? Ik heb haar al de suggestie gedaan om die mensen in een extra beveiligde inrichting te plaatsen.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik zei niet voor niets dat wij al heel veel mogelijkheden hebben om op te treden ook zonder dat wij besluiten om die hele categorie in extra beveiligde inrichtingen te plaatsen met alle beperkingen van dien. Als er aanwijzingen zijn dat iemand die veroordeeld is en in een inrichting verblijft, doorgaat met zijn criminele activiteiten, kunnen wij optreden. Soms komt die informatie van buiten, omdat het verder doorrecherchen op de criminele organisatie informatie verschaft die leidt naar de persoon die gedetineerd is. Op dat moment kan de directeur de communicatiemiddelen van de gedetineerde beperken. Daarvoor hoeft je iemand niet meteen in een ebi te plaatsen. Ik vind het een te zwaar middel om die hele categorie nu in een keer in de hoogst beveiligde inrichtingen te plaatsen. Als het zou moeten, zouden wij het doen, maar ik heb geen aanwijzingen dat wij dit per direct voor de hele groep moeten besluiten. De wettelijke mogelijkheden zijn er. Ik heb al toegezegd dat ik op korte termijn met de inrichtingsdirecteuren, het Landelijk Parket en de KLPD zal praten over kortetermijnmaatregelen.

Albayrak

De heer **De Roon** (PVV): Ik vind het ontzettend jammer dat de staatssecretaris achter de feiten aan blijft lopen en dat zij voor deze groepen, waarvan het zo helder is dat die een risicogroep vormen, niet proactief maatregelen wil treffen. Zelfs de heer Heemelaar zegt dat het een goed idee is om de betrokkenen zo goed mogelijk te isoleren van de samenleving, zodat wij hen echt kunnen belemmeren in hun criminele leidinggevende activiteiten. De staatssecretaris kan die maatregelen treffen. Waarom doet zij dat gewoon niet?

Staatssecretaris **Albayrak**: De heer De Roon en ik verschillen niet eens zo veel van mening. Ik heb gezegd dat ik maatregelen zal treffen, maar dat ik eerst zal moeten weten elke maatregelen nodig zijn om dit effectief te kunnen bestrijden. De heer De Roon kan helemaal niet aantonen dat het ene door hem gegeven voorbeeld de oplossing is voor het probleem dat wij momenteel in kaart brengen. Hij wil toch niet dat wij als een ongeleid projectiel maatregelen voor een brede groep inzetten, terwijl op dit moment de noodzaak en het effect daarvan nog helemaal niet zijn aangetoond? Wij weten ook nog niets over het effect op mensen die weliswaar veroordeeld zijn als crimineel, maar verder vanuit de gevangenis helemaal niets doen. Het gaat hier om een maatregel die wij naar mijn mening moeten treffen als het nodig is, maar wij hebben echt dat bredere onderzoek nodig om te kunnen bezien of het beoogde type maatregelen – plaatsing in een inrichting met een hoger beveiligingsniveau, met meer beperkingen – voor de hele groep noodzakelijk is.

De heer **De Roon** (PVV): Wat de oplossing is, weten wij altijd pas achteraf, maar ik geef de staatssecretaris op een briefje dat mijn suggestie een goede oplossing is. Ik vind het jammer dat zij toch de mogelijkheid in stand houdt dat topcriminelen die zich bezighouden met georganiseerde criminaliteit slachtoffers blijven maken.

Staatssecretaris **Albayrak**: Nogmaals: ik heb gezegd dat ik op korte termijn in gesprek zal treden met de mensen die, meer dan de heer De Roon en ik, zicht hebben op de wijze waarop de criminelen bewegen, op wie wij ons moeten richten en wat mogelijke maatregelen op de korte termijn zouden kunnen zijn. Dat zijn mensen van het Openbaar Ministerie, de justitiële inrichtingen, de gevangenisdirecteuren en de politie. Als zij zeggen dat zij de maatregelen nu nodig hebben, bovenop alle bevoegdheden die men nu al heeft, dan zullen die maatregelen ook getroffen worden.

De heer **Heemelaar** (GroenLinks): Ik reageer even op de uitdaging van de heer De Roon. Volgens mij is het zelfs in Vught niet helemaal uitgesloten dat er leiding gegeven wordt aan een criminele organisatie. Ten eerste zijn er altijd contacten tussen de gedetineerden, hoe geïsoleerd zij ook zijn opgesloten, en de penitentiaire-inrichting-werkers. Wij gaan ervan uit dat de mensen uitstekend gescreend zijn, maar het zijn mensen en soms gaan er toch geluiden door naar buiten. Ten tweede zijn er de contacten met de advocaten, die bij mijn weten altijd mogelijk blijven. Met andere woorden: zelfs als wij voor de betrokken grote groep kiezen voor deze peperdure oplossing – dat was de strekking van mijn betoog, maar daarop krijg ik nog het antwoord van de staatssecretaris – biedt dat nog geen 100% waterdichte garantie.

Staatssecretaris **Albayrak**: Er is een concrete vraag gesteld over de grootte van de groep die in een ebi geplaatst moet worden. Er is een verkennend dossier-onderzoek gedaan dat zich uitstrekte over dertien dossiers. Wij weten nog helemaal niet hoe groot de groep is waar de suggestie van de heer De Roon de oplossing voor zou moeten bieden. Wij weten helemaal niet of die oplossing nodig is, dan wel dat wij kunnen volstaan met het beter gebruiken van de mogelijkheden die wij al hebben. Ik zeg nogmaals dat wij dit grondig zullen onderzoeken. Op korte termijn zal ik verslag doen van mijn gesprek met de inrichtingen, de KLPD en het Openbaar Ministerie over de eventuele noodzaak van het treffen van maatregelen op de korte termijn. Wij gaan nader onderzoeken op welke wijze veroordeelde topcriminelen zich bewegen vanuit de detentiecentra en welke mogelijkheden zij hebben om leiding te blijven geven aan criminele organisaties. De resultaten van dat onderzoek zal men in het najaar ontvangen.

Het lijkt mij inmiddels wel voldoende duidelijk dat ik de motie van de heer De Roon ontraad. Hetzelfde geldt op grond van dezelfde argumenten voor de motie van de heer Teeven. Ook in die motie wordt gevraagd om maatregelen op dit moment, zonder daar specifiek in te worden, gericht op het beperken van de communicatie en de bewegingsvrijheid van gedetineerde personen. Die mogelijkheden hebben wij al. Ik zal onderzoeken of we die mogelijkheden op dit moment voldoende gebruiken.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Ik geloof dat er nog een vraag is blijven liggen van collega Heerts: wist de staatssecretaris of de minister vóór afgelopen zaterdag van het onderzoek en wisten zij vóór afgelopen zaterdag van het interview? De Kamer zou deze vragen graag nog beantwoord zien. En begrijp ik de staatssecretaris goed dat zij ons op korte termijn gaat berichten over de kortetermijnmaatregelen? Wat is dan "korte termijn"?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik zal proberen om dat gesprek zo snel mogelijk te voeren. Mij ging het erom dat in beeld wordt gebracht of in de tussenliggende periode, dus totdat het onderzoek klaar is, maatregelen nodig zijn. Ik denk dat dit een kwestie van weken is.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter, dan houd ik mijn motie aan.

De **voorzitter**: Op verzoek van de heer Teeven stel ik voor, zijn motie (24587, nr. 331) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Staatssecretaris **Albayrak**: De moties heb ik nu voldoende behandeld. Ik zal antwoord geven op de resterende vragen.

Mevrouw Van Velzen vroeg in hoeverre bij de maatregelen zorgvuldigheid wordt betracht. Ik denk dat haar oproep terecht is. We zouden met een kanon op een mug schieten als we voor alle gedetineerden in Nederland de communicatiemogelijkheden zouden beperken. In de Penitentiaire beginselenwet, maar ook in internationale verdragen, staan rechten voor gedetineerden met betrekking tot communicatie met de buitenwereld, het ontvangen van bezoek, het telefoneren en het ontvangen van post. Als er ook maar de geringste

Albayrak

aanwijzing bestaat om hieraan beperkingen op te leggen, hebben de directeurs van gevangenissen de mogelijkheid daartoe en gebruiken zij die ook.

Ik zei net dat het onderzoek van de Dienst Nationale Recherche mij persoonlijk niet bekend was, maar inmiddels – en dat is het handige van een tweede termijn – kan ik melden dat dit onderzoek ook niet bekend was bij Justitie; noch was er bekend dat in het interview die uitspraken zouden worden gedaan.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. De staatssecretaris ging ergens aan voorbij: de inrichtingsdirecteurs kunnen de communicatie beperken als dat nodig is, maar moeten we niet bekijken of de regelingen zelf voldoende scherp zijn en de inrichtingsdirecteurs voldoende mogelijkheden bieden om in te grijpen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Natuurlijk, maar dit is een onderdeel van de zoektocht naar geschikte aanvullende maatregelen om deze vormen van georganiseerde misdaad beter te bestrijden.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Het onderzoek was niet bekend bij het ministerie van Justitie, maar wel bij het Openbaar Ministerie?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ja, want het Openbaar Ministerie, het Landelijk Parket, was daarbij betrokken.

Volgens mij heb ik hiermee alle concrete vragen beantwoord. De heer Heemelaar vroeg wat het kost om die hele groep in de ebi te plaatsen. Ik gaf net het antwoord: daarvoor moet je in beeld hebben hoe groot die hele groep is en voor wie dat een mogelijk alternatief is. Zover zijn we nog niet; ik vraag me überhaupt af of we, gezien de reeds bestaande mogelijkheden, aan dat type maatregelen moeten gaan denken.

Verder werd in eerste termijn nog gevraagd naar het internetgebruik en de mogelijkheden daartoe. Gedetineerden gebruiken internet voor doelen van resocialisatie en onderwijs, en alleen onder toezicht. Gedetineerden hebben dus geen vrije toegang tot internetfaciliteiten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Wij stemmen volgende week dinsdag over de motie.

De vergadering wordt van 15.20 uur tot 16.00 uur geschorst.

Aan de orde is het **speddebat** over de **JSF**.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Het ondemocratische demonistische geklep in de achterkamertjes is kennelijk weer begonnen. De grootste defensie-uitgave ooit wordt bedisseld achter de rug van de oppositie om en daarmee wordt de Kamer buitenspel gezet. Pure achterkamertjespolitiek.

Klopt het dat de staatssecretaris deze week een overleg over de JSF zou hebben met de drie fractievoor-

zitters van de coalitie? Is dat overleg doorgegaan of zal dat overleg nog voor volgende week woensdag plaatsvinden? Durft de staatssecretaris de Kamer te verzekeren dat hij deze week niet met de coalitiepartijen in de Kamer zal dealen over de aanschaf van de testtoestellen?

De staatssecretaris is volgens een artikel in De Telegraaf van mening dat de twee testtoestellen moeten worden besteld en dat later over de aanschaf van de JSF kan worden besloten. Kan de staatssecretaris ons duidelijk maken hoeveel geld wij in totaal over de balk gooien, indien later wordt besloten een ander vliegtuig aan te schaffen?

Wij hebben het hier over testtoestellen die vanaf 1 januari 2010 zullen worden gebruikt door Nederlandse piloten in opleiding. Is de staatssecretaris het met mij eens dat het zeer vreemd is piloten in JSF-testtoestellen op te leiden, om vervolgens tot de ontdekking te komen dat je toch een ander vliegtuig gaat kopen? Is dat niet gewoon geldvernietiging?

Is de staatssecretaris het met mij eens dat de aanschaf van testtoestellen eigenlijk zonder noemenswaardige wijzigingen gewoon betekent dat de JSF zal worden aangeschaft?

Volgende week woensdag hebben wij een overleg met de staatssecretaris over de JSF. Maar hebben wij alle gevraagde informatie al binnengekregen? Het antwoord op deze vraag is nee. Kan de staatssecretaris mij verzekeren dat alle gevraagde en beloofde informatie nog vandaag binnen zal zijn?

Ik ben erg benieuwd naar de bijdrage van de PvdA-fractie aan het debat. Zal zij de meerdere keren geuite stelling dat aanschaf van de testtoestellen feitelijk aanschaf van de JSF betekent, durven herhalen? Mevrouw Hamer sprak in ieder geval haar angst uit dat het zo zou gebeuren.

Ik ben ook benieuwd of de PvdA-fractie nu tevreden is over de informatie die nu voorhanden is. Het afgelopen jaar heeft de PVV de PvdA ruim gesteund in haar verzoeken om meer informatie, om werkbezoeken van Zweden tot de VS aan toe, om het verrichten van diverse rapportages en om het horen van tientallen mensen. Deze verzoeken waren terecht, want er zijn helaas nog steeds vele vragen open.

De aanschaf van testtoestellen betekent dat piloten moeten worden opgeleid en ook dat defensie zich helemaal zal moeten inrichten voor de komst van de JSF. Dit betekent feitelijk een definitieve beslissing tot aanschaf van de JSF. Zal de PvdA deze stelling verlaten of handhaven?

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Zal de Kamer een complete werkdag gaan debatteren over het voorstel van CDA-staatssecretaris De Vries om over te gaan tot de aanschaf van de eerste twee testvliegtuigen, terwijl het echte debat klaarblijkelijk in de achterkamertjes plaatsvindt? Achterkamertjesoverleg waarvoor alleen de coalitiepartijen zijn uitgenodigd, terwijl in de tussentijd een mistgordijn wordt opgetrokken over de vraag of er nu wel of niet overleg plaatsvindt.

De fractievoorzitters reageren niet in de Kamer, zoals ik had gevraagd, maar doen dat alleen in de media.